



VIDÁM SZÍNPAD
John Gay—Peter Hacks—Andre Asriel:
POLLY AMERIKÁBAN

A Vidám Színpad zenés komédiát mutatott be: Peter Hacks és André Asriel Brecht-paródiáját. Ungvári Tamás fordításában. Az előadást Léner Péter rendezte. A címszerepet Torday Teri, Bicska Maxit Bodrogi Gyula (képünk) játszotta. A népes együttesből emeljük ki Gyurkovics Zsuzsát, aki sikeres beugrással vette át Lucas Lucy szerepét. Anélkül, hogy lebecsülnénk a színház jó szándékú erőfeszítését, igen szeretnénk új, friss kabaremműsornak tapsolni.



KAMARA VARIETE RÁZZUK A RONGYOT

Két táncdalénekes: Mátrai Zsuzsa és Szécsi Pál, két ügyes parodista: Szuhay Balázs és Rónaszéky András, egy kicsiny, jól összeszokott tánckar és néhány artistaszám elegendő ahhoz, hogy frissen pergő varietéműsor kerelkedjék belőle. Gyökössy Zsolt rendezte az előadást, Pethő László koreográfiájával. Igen sikerült a „tükörszám” Bendák Edit és Medgyesi Lajos felléptével. Képünkön: Szuhay Balázs, Mátrai Zsuzsa és Juszt Judit.



AMERIKAI FILM KABARÉ

A világhírű színpadi musical több Oscar-díjjal kitüntetett filmváltozata méltán sorolható műfaji elődei: a West Side Story, a My Fair Lady és a Funny Girl mellé. A fasizálódó Németország embertelen légkörét idézi meg, a szöveg, a zene és a tánc egymást kiegészítő eszközeivel. Ralph Burns muzsikája örökzöld slágerzene. A Bob Fosse rendezésében készült filmben két nagyszerű színész: Liza Minnelli (képünkön) és Joe Gray nyújt ragyogó alakítást.



UTJEGYZETEK AZ UTAZÁS DIVATJA

A magyar—román közös könyvkiadás keretében igen érdekes könyvecske jelent meg: útleírások és útjegyzetek az 1848. előtti Erdélyről. Jórészt már feledésbe merült útirodalomból, Téglási József, Székely József, Ürögdi Nagy Ferenc és mások útirajzaiból válogatta és szerkesztette könyvvé Egyed Ákos. Ő írta a tartalmas előszót is, rámutatva, hogy a közölt írások többet mondanak műfajuknál; egy történelmi korszak, a reformkor izgalmas kérdéseit vetik föl.



EMLEKIRAT
Kahána Mózes:
SÓVÁRGÁSOK KÖNYVE

Kahána Mózes (képünk) memoárjainak harmadik kötete jelent meg, a Sóvárgások könyve. Az író, aki évtizedeket töltött emigrációban, életének 1926-tól a 40-es évekig terjedő szakaszát idézi föl, azokat a keserves éveket is, melyeket a királyi Románia börtöneiben töltött, elítélt kommunistaként. A könyv nemcsak a börtönrendszer mechanizmusának feltárásával, de egész korrajzával is figyelemre méltó forrása a történelmi kutatásnak.



REGÉNY
Drago Grah:
A KILENCEDIK MENNYORSZÁG

A mai jugoszláv társadalmi gondok elevenébe vág Drago Grah szlovén író regénye. Könyvében érdekes meseszöveggel feszeget olyan problémákat, mint a harácsolás, a pozícióféltés. A történet hőse munkásember, akit sorsa próbára tesz; külföldön, vendégmunkásként keresi kenyerét és egész életében az igazságért harcol. Grah művét Csuka Zoltán ültette át magyar nyelvre.



MONOGRÁFIA
Jan Szczeplanski:
A SZOCIOLÓGIA TÖRTÉNETE

Újabb átfogó szociológia-történet jelent meg: Jan Szczeplanski munkája. Bevezetőben a könyv a XIX. század előtti társadalmi gondolkodásra pillant vissza, majd további tizenkét fejezetben tárgyalja a modern szociológia fejlődését Saint Simontól és August Comte-től napjaink szociológiájáig — lehet mondani — a küszöbéig. A könyvhöz jegyzet és névmutató járul.

Bot és gitár

Amerikában a drámaírás egyetemi tantárgy. Diplomát lehet szerezni belőle. David Rabe, fiatal kora ellenére ma már nem is tanulója, hanem tanára ennek a jeles mesterségnek. Persze a tehetség igazi bizonyítékát itt sem a diploma, hanem a gyakorlat jelenti. Rabe ezen a téren is megállta a helyét, két darabja aratott sikert a közelmúltban. Mindkettő alapmotívumát a vietnami háború inspirálta. David Rabenak ezt az élményköretét élete hitelesíti: maga is megjárta ennek a háborúnak poklát. Különösen *Bot és gitár* című színműve aratott sikert Amerikában és Európa-szerte. Joseph Papp, a nagy producer New York-i bemutatója és Andrzej Wajda moszkvai rendezése ennek a sikerosorozatnak két pólusa. A dráma elindítója, mozgatója és középpontja David, a fiú, aki vakon tér haza családjához a háborúból. A család ezt nem akarja tudomásul venni, mert akkor egyszerűen felborulna könnyen elfogadott frázisokból, előre gyártott elemekből felépülő, mindenfajta gondolkodást kerrülő látszateletük. A továbbiakban aztán korántsem háborús színjátékot látunk, legalábbis a szó konvencionális értelmében. David figurája csak a drámai katalizátor szerepét tölti be, és az író csatlakozik az amerikai irodalomnak, színháznak és filmnek ahhoz a vonulatához, mely a harmincas évekig nyúlik vissza, és központi mondanivalója a frázisok szajkózásába fulladt, csikorgó fogakkal is optimista életideál bemutatása. Lírai fejszoválástól kemény ostromzásig fut ez a vonal. A „mindig mosolygój”, a „vedd könnyen”, a „hogya vagy? — remekül!” a „tiéd a világ” szemlélet ellenhatása ez az ábrázolás. A tagadás hang-

ja az igenlés manipulációjával szemben. David Rabe tovább megy az egyszerű bemutatásnál, túllép a bíráló kritikai szemléleten is. Ez a fiatal író ítélőszéket tart drámájában, és felmentés nincs! Tételének bizonyítására a modern színház egész eszköztárát igénybe veszi, a szürreális elemektől az abszurd ábrázolásig. A szereplők már nem is beszélgetnek egymással, hanem gondolataik bomlanak ki előttünk, amúgy pörén, kendőzetlenül. Ezek a gondolatok akkor válnak számunkra is döbbenetesen ismerőssé, mikor már nemcsak az üres életforma védelméről van szó, hanem a fiú kapcsolatait firtatva, egyre inkább azt érzi tragédiának a család, hogy egy „más fajú” lánnyal volt kapcsolata Davidnek „oda-kint”. A betokosodott, áporodott és gonosz kispolgári szemlélet ebben a motívumban válik általános érvényűen riasztóvá. Egyébként, mint minden ilyen jellegű, tétéleit leegyszerűsített figurákkal és új formanyelvvel közlő drámának, Rabe munkájának is megvan a veszedelme, hogy az első meghökentés után, mikor már beavat bennünket az írói rendszerébe, nehezen tudja fokozni az érdeklődés hősei iránt. Ez főleg a dráma második részében válik érezhetővé, ahol gyakran csak azért ismétlődnek a szituációk, hogy végre eljuthassunk a meghökentő, bár némileg megsejthető, groteszken félelmes befejezésig. A darab előadása, melyre a *Pesti Színház* vállalkozott, nem kis feladatot ró az együttesre. A szokott reagálásuktól, a beidegzett színjátszástól merőben eltérő, leegyszerűsített és magas hőfokú koncentrációt igényel valamennyi alak megformálása. *Kapás Dezső* rendezése jó érzék-

Kern András (Rick) és Lukács Sándor (David) — a Bot és gitár-ban



kel távolodik el minden kínálkozó külsőséges hatáskeltéstől. *Fábry Zoltán* világosan tagolt, néhány színfolttal légtört teremtő, egyszerű díszletében mozgatója a dráma alakjait. A színmű korszerűségét, stílusának újdonságát a színészi játékkal, az együttes erejével igyekszik megvalósítani. Ez sajnos nem jár teljes sikerrel. Az a vibráló feszültség, színészi látás és látatás, amit a játék megkívánna, nem mindig valósul meg.

A darab igazi hangját és stílusát leginkább két fiatal színész, a testvéreket játszó *Lukács Sándor* és *Kern András* érezte meg. Lukács, a vak David szerepében, a lelkiileg is mélyen sebzett fiú belső tartását, erkölcsi fölényét hangsúlyozza. Az a fiatalember szólal meg általa, aki megismert valamit a világból, ami keserű, szenvedésekkel teli, de mégis élet, lépés a felismerés, az igazság felé. Kern ismételt bizonyítja nem mindennapi stílusérzékét, színészi eszköztárának gazdagságát. Gitározó, bolondozó Rick-je színészi eszközeinek szinte észrevétlenül szuggesztivitásával válik a szemünk előtt rongy fickóvá. *Tábori Nóra* sok apró megfigyeléssel gazdagítja az anya alakját és egységbe fogva, ironikus felhangokkal teremt hiteles figurát. *Mádi Szabó Gábor* az apa szerepében a nyugodt, derűsnek tűnő felszín mögött meghúzódó riadalmat, a mindenáron való bizonyítást igyekszik ábrázolni, Ozzie szerepe azonban összetettebb, izgalmasabb, mint amennyit megmutat belőle. *Kozák László* sajnos csak modorosságait tudta hozzáadni Donald atya szerepéhez, és adós maradt a jól ismert, mégis számos vonásában annyi érdekességet rejtő figura igazi bemutatásával. *Fonyó József* az őrmester kis szerepében a nagy hang mögötti riadtságot és elbizonytalanodást is érzékelte. *Szerencsi Éva* kellő színészi alázattal, a háttérbe húzódva, néhány plasztikus gesztussal és finom jelenetével teremtette meg a vietnami lány nyugtalanítóan felbukkanó alakját.